

N°. 36.

Seftdeenâ, 4. (16.) September

1871.

Maffa par gaddu 1 rubl.

M a h d i t a j s.

Geſchſemmes ſinnas. No Rihgas: general-gubernators pahreifejis, — Keisera dahwana ar ſubr. medalem, — ſchiddu janna ſinagoga, — Kreewu ſkohlmeiſteru ſeminara usnemſchana, — wiltigi kuponu. No Lehrpatas: pahre ſchagadda plauſchana. No Kurſemmes: ſt. hlmeiſteru konferenze. No Behterburgas: pahre larra-deeneſta pahrehtriſchana, — Keisera familijas reiſoſchana, — usdewu islohſeſchana. No Warſchawas: pahre dabrgu malku. No Moſtawas: pahre plehſigu rihgeri.

Ahrſemmes ſinnas. No Bahzſemmes: Bahzſemmes likumi eewefi Elſaſſe un Lorrinâ. No Berlinas: Frantiſchu nauda tã pahreweſta. No Franzijas: Sedanes uswarreſchanaſ peemianna, — komuniſtu teeſaſchana. No Belgijas: wiltiga draudſiba. No Englandes: Frantiſchu niſſi tã ſpoblojabs. No Rohmas: ſinnas pahre pahreweſta buhſchana. No Spanijas: jauna tebnina usjeeniſchana. No Perſijas: pahre baddu un fehrghdm. Jaunalabs ſinnas.

Latweeſchu draugu beedrida 1870tã gaddã. Gudris runnas-wihes. Behteris un Tſchaulſte. Ugguns-grehts 24. Auguſtã, Rihgã. Utbildes. Grahmatu ſinnas. Naudas tirgus.

Peeliftumã. Grehtu dubiõs. Kauſchanaſ us naſcheem Tſchiles walſii (Amerikã). Sobbugalla neddetas peedſihwojumi. Smeeklu ſtahtini.

Geſchſemmes ſinnas.

No Rihgas. Augſti zeenigs Baltijas gubernators firſts Bagration feſtdeen tai 28tã Auguſt pahreifejoja no Behterburgas mahjã.

— Widſ. gubernijas awiſes N° 96 laffams, ta augſtais Kungs un Keisera ſubraba medalus, kas pee Stanislawa bantes us kruhtim walkajama un kam tas wirſraſſts „par uszihtibu,“ dahwinajis Halliſtes pag. teeſas preekſchfehdetajam Johann Jürgenson un Beſſwaines pagasta = teeſas preekſchfehdetajam Andrejs Bebre; teem pagasta ſtrihwereem uo birgeru oſlada: Adolf Doring, Friedrich Thal, un Kristian Jungmann; no ſemneeku oſlada Ehrgames pilsm. pagasta ſtrihwerim Johann Schmidt un Beſſwaines pag. ſtrihwerim Triß Johannſohn.

Zittureiſ muhſu Rihgã maſ ween bija ſchiddu un tee, lo tã wehl redſeja, wiſſwairal bij ſweſchi ſchidbi, kas andeles deht kahdu ihſu laizinu tã peemitta;

ihſi fakkoht, Widſemmẽ ſchihdeem til pat maſ bij brih-wiba us dſihwi meſtees, tã Behterburgã. Schinnis gaddõs, kur winneem ta brihwiba no augſtas waldischanaſ atwehleta, nomeſtees, kur ſawu maiſi warr pelniht, nu arri Rihga ar winneem irr peepluhduſe, ta gan drihſ weenu ſohli newarr ſpert, kad weenu woi wairal ſchihduſ ne-eeraudſiſi. Tad' nu warr ſapraſt, ta taggad Rihgã wairal tuhſtoſchi ſchidbi us dſihwi nomettuſchees un ta ſchee til tuſſchineeki nam, jo nu pat tee Moſtawas ahrpilsſehta usbuhwejuſchi leelu ſtaltu ſinagogu, kas teem maffajoht lihõs 80,000 rubtuſ. Scho jauno ſinagogu jeb baſnizu tai 26tã Auguſt atwehra Deewa kalpoſchanai, kur Jelgawas rabbineris Bucher ſpreddiki ſazzijis.

No Rihgas. Schejenes Kreewu awiſe ſinno pahre mahzektu usnemſchana ſchejenes Kreewu ſkohlmeiſteru ſeminara. Lai gan ſkohlſ waldischana jau eepreekſch ſinnamu darrijuſe, ta ſchinni gaddã maſ warreſchoht ſkohlã eenemt us krohna malku, tomehr dikti daubſ effoht peeteiſchees: 37 Latweeſchi, 24 Jggauai, 8 Kreewi, 1 Schmudis un 1 Wahzeets, un prohti, 45 Greeku-, 39 Lutteru un 1 fattofu tizzigs meldejuſchees. No ſcheem 85 warrejuſchi 11 us krohna un 21 us ſawu paſchu malku usnemti tilt. Ruhme nepatahwuſe wairal usnemt. Seminarã taggad effoht pawiffam 84 mahzektu.

No Rihgas. Effoht tã radduſchees wiltigi kuponu no tahm 2tras leeneſchanaſ usdewu biſketehm, ſinnams, ar baſchadeem nummureem. Ne-effoht wiſ tee ſlikti drikketi, bet paſiht warroht pee ta, ta no-greeſchama gallã effoht wairal walkiga papihra, ne tã pee teem ihſteneem no usdewu biſketehm nogree-

steem warr buht. Turflacht tee effoht tibscham fahnehreti un weetahm saplohsiti, lai dohma, ka effoht ihsteni. — Kas labbi nepasibst, tas lai tohs nemas pretti nenemm, jo nekahds liffums nepaweht tohs par massu fanemt naudas weeta.

No Tehrpatas pahr scha gadda pfauschanu nahlfchas schahdas sinnas. Tehrpatas tuhuma kahda muischas waldischana tahs sinnas usdemuse un tahs skanu ta: Nudsi un kweeschi isdohdohht 5to graudu un waffaraja isdohfchoht 6to graudu. Lai gan karpuppefeem daschäs weetas luffti mettotees melni, to mehr zaur zaurim dabbuschohht 50 pubrus no pubra-weetas. Seens pa dalkai effoht ar pluhdeem aisenests, pa dalkai melns palizzis; tomehr pee taggadeja labba laika to pehdeju dalku gan fanemfchoht labbu, — un schi pehdeja dalka effoht til leela, ka pahr lohpu ehdamaja truhfumu ne-effoht to bihtees. Kad nu te neween muischas bet arri semneefu tihrumi libds eerehfinati, tad warroht noprast wiffas Widsemmes pfauschanu un warroht zerreht, ka to wiffu nepabrufleschoht paschi, bet ka kahdas 10 procentes warreschoht pahdohht. Linnus warroht rehfinacht kahdus 15 pohdus us pubra-weetu.

No Kursemmes. 16ta August deenā Sutteneš skoblas-nammā ta apgabbala skohlmeisteri noturrejuschi favu konferenzi. Bijuschi lohpa 13 skohlmeisteri un arri 4 to draudschu mahzitaji. Schinni konferenzi tee farunnajuschees pahr daschahm skoblas mahzibahm.

No Pehterburgas. Ta komissione, kas jaunus liffumus gahda preefch karra-deenesta buhschanas, brihscheem arr' jau issinno, kas jau par liffumu nolikt un nosazzihts. Schoreis atkal issinno, ka komissione par deenesta laika ilgumu spreesdama, ar balsu wairumu nolikkuse, ka pilnigam deenesta laikam buhs buht 15 gaddi, no ka 6 gaddi pastahwigi deenesta darrischana, kur klacht meera laikos tee pee armijahm pahraf buhdami tiffchoht jau pehz 4½ gaddu deeneschanas us kahdu laiku atlaisti; bet tahdeem karra-wihreem, to newarr us laiku atlaist tadeht, ka teem deenesta tahdas darrischanas, no ka newarr atkayptees, ka tahdeem, kas peeberr pee jachtneefem, leelgabbalneefem, unteroffizeereem, musifanteem, feldschereem, un t. pr., — teem tahdeem pilnais deenesta laik tiffchoht 1 libds 2 gaddus pahstinahts. Pahr teem karra-wihreem, kas deen tahlejas walsts mallās, tiffa nospreests, teem to pilnu deenesta laiku nolikt us 9 un ihsta deenesta paleefamu us 7 gaddeem. Runnajoht pahr to, zil wezzus buhs deenesta nent, balsu wairums nospreeda, ka ifgadda us deenesta ja-aizina tahdi, kas libds 1mu Janwar deenu tai gadda, kad deenesta fauzami, 21mu dschwes gaddu pabeiguschi; ja stark teem fa-aizinateem atrastohs tahdi jaumi zilweli, kas wehl nebuhtu til stipri, ka karra-deenesta grubtibas warr panest, teem tifs wehlehts weenu woi diwi gaddus wehlf deenesta eestahtees.

— Pahr muhsu augsta Keisera familijas reischanu awises sinno, ka augsta Keiserene tai 26ta August laimigi eerefsojuse Livadija.

No Pehterburgas. 1ma September tur atkal bij ta ohtras leeneschanas usdewu biffetu winnestu islohseschana un tee leelafee winnesti krittuschu ta: 200,000 rub. ser. 11822, № 24, — 75,000 rub. ser. 17450, № 26., — 40,000 rub. ser. 10097, № 44, — 25,000 rub. ser. 05904, № 25. — Naktoscha Nri. pahr wiffem winneestem pilnigas sinnas buhs lassamas.

No Warschawas. Turrenes eedschwotaji gauschi schehlojabs pahr mallas dahrdstibun un sakka, ka flikti buhschoht, jo neuzeschoht lehtaku material preefch dedsinaschanas. Meschi pasuhdohht azzim redsoht un jau taggad nabbagafee lautini newarroht pee mallas tift. Alminu ohgles arr effoht no tablenes japeewedd un zaur to dahrgas. Tadeht effoht ihsti laime, ka usgahjuschi leelu wellenu (Torf) tihreli, ne wiffai tahf no pilsehtas, Nowi-Minskas aprinki, sem Pogorzela muischas, kur jau fahlfuschi raft un pa dselsuzekku peewest. Til ween wehlahs, laut wellenas isnahktu lehtakas nekā malka un almin-ohgles un kad wehl zittur arr tahs atrastohs, jo zil ilgi tab ar to weenu tihreli gan warreschoht istift. — Ja meschi joprohjam ta tiffchoht isfkausti, ka libds schim un us meschu audsinaschanu neweens nedohmafchoht, tad neween wiffa augu buhschana, bet arri gais (Klima) pahwehrtischotees, ka to jau taggad warroht manniht, ka laiks paleelohi dikti grohsigs. — Woi tad pee mums zittadi? Woi muhsu meschi neteel deesgan neleetigi isdelbeti? Ar to pehznahamee lai pahrtel, pahr to neweens nebehd.

No Moskawas raksta, katas tihgeris (ne wis Sjebna), kas jau daschus zilwelus saplohsstjis un pehdejas deenas 3 majas un 1 pee-auguschu meitu saplohsstjis, beidschoht no Rabenel lunga tizzis noschauts.

Mhrsemmes sinnas.

No Wahzsemmes. Pahr tahm jaunahm walsts dalkahm, Eljasi un Lotrinu raksta ta: Schahs semmes taggad pat jau teefoht liffas sem Wahzsemmes ihstenas waldischanas. Libds schim tahs pahrwalditas pufslidhs pehz wezza eeradduma, us Frantschu wihsi, ta pehz, ka negribbeja wiannu eedschwotajeem us reis tahdas fahpes darriht, tuhlin sem farwadeem liffumeem speest. Bet Wahzeeschi nomannijuschu, ka us tahdu wihsi turrenes lautini weenadi wehl us Frantschu pufsi stahwejuschi un Wahzeescheem ais muguras Frantschu niffus dsinnuschu, sinnams, Wahzeescheem par flahdi, — kamehr nu Wahzeeschi atsinuschu, ka turrenes eedschwotaji, — ka Frantschu waldischanas laika eeradduschu, — ar warru sturjami un wellami. Tadeht tad nu arr to pagaidu waldischanu nozheluschu un wiffu eetaifjuschi pehz ihsteem Wahzsemmes liffumeem, pee ka arri pazeetiba un lehnprahtiba netrubfchoht.

No Berlinese raksta, ka wiina peettdeenā no Franzijas tur atwesta nauda, kas peederroht pee ta trescha malfaschanas, termina jeb pee teem 3schā reise malfajameem 500 millioneem franku par karra-škahdes atlibdšinaschanu. Tit dauds naudas us weenreis wehl nekad ne-effoht fuhtijuschi. Schoreis atsubtiti 113 millioni franku, prohti, 98½ millioni selta gabbalōs un 14½ millioni Pruhšchu papihra naudā, to pa wissu Franziju šalassijuschi. Preešch schahs naudās aishweschanas no bahnuscha libdš tehnina naudās kantoram wajjadsejis nemt septimus leelus reddetu wahgus. Selta gabbali bijuschi dukfati, kurru katris 20 franku leels un katrā maifā bijuse summa 200,000 frankus leela.

No Franzijas. Wahzsemmei labbā peeminnā paliffuse ta 4ta September deena (muhsu 23. August) no pehrna gadda, kad notikka ta leela uswarreschana pee Sebanas. Wahzu keisers us to deenu dabjuis dauds apšweizinaschanas un laimes wehleschanas, un keisers atkal fawu pateizibu par to nosubtijis karra-pulkeem, kas scho uswarreschana palihdsejuschi panahht. — Taggad dšird, ka arri Frantschi daschās pilsehtās schinnī deenā no preeka padšihwojuschi falki, lai gan weetahm preešchneeki gribbejuschi to aisleegt. Bittās pilsehtās dewuschi naudu, ar to lai laudim lassamu biblioteku cetaisa, zittur, lai kiblas ispehrt no kiblu-namma, zittur atkal lai maifi un galku isdalla tuffschineekeem un Tulusē bijuse tai waktarā škaista uggunofchana. Frantschi gan preezigi par to, ka tai deenā tiffuschi wakkā no fawa nepatihkama keisera un dibbinajuschi republiku.

— Redsehs taf ar laiku, woi Frantschi spehs pawiffam norimt un fawas atreebfchanas dohmas šawaldiht. Taggad wiina, kā dširdam, publejahs fawus parrabus malfahht un Wahzsemme arr darra pretti, kas tai peenahlahs, prohti, ta fawus karra-pulkus, kas Parihšes škastes weetahm wehl apsehdušchi, aizina mahjā un Frantschi wehlahs, kaut jel Wahzeeschi labbaš schodeen ne tā ribtu iseetu no wiinau semmes abrā. Pa wiffam wiinneem errojahs, ka schee wehl turr' zeet to leelo aprinki, fur saldaishampanera wihs aug un ta to papilnam wiinneem patehre. — Salka, ka schogadd' Wahzsemmes wesselibas amotōs neweens Franzusis ne-effoht bijis un fahršchu-spehletaju bankahm zaur to bijuse leela škahde. Effoht schogadd' tannis weetas dauds meerigali, jaulaki un kluffaki padšihwojuschi, ne kā zittōs gaddōs, kad Frantschi bijuschi wiffur pullā. — Karra-teefa Parihšē fawu spreedumu pahrrunomuniteem isdewuse un kā rahdabs, tad leelaka dalka wakkā tiffuse. — Schoreis tit diwi us nohwi noteefati, zitti us ilgaku zeetumu un wehl zitti no semmes teef aishdšihiti. Kas jau agral us karstahm pehdahm noleetati, tee nemas naw nemti schinnī škaitā — Agral šahstija arr, ka zittreiseja Hannoveres tehnina armija, kas Franzijā bij eebeguse un us isdewigu laiku gaidija, nu effoht pawiffam isnihzimata un

pehdejs atliffums no tahs aishdšihiti us Aischibri, Frantschu deenestā, lai tur palihdš dumpineelus šawaldiht.

No Belgijas. Belgeeschi, kas arween bijuschi Frantschu draugi, taggad šahloht zittadu prahtu us teem turreht. Englandeeshi nupat drikkēs islaidušchi rakstus, fur spreedumi pahrrunomuniteem no 1830 un 1831 gaddeem lassami, prohti tahdas leetas, to walstu wehstneeki šawā starpā pahrrunnajuschi. Schee raksti arr to israhdoht, ka Frantschi jau tai laikā us to spreedusehes, ka lai warretu Belgiju šawai walstei, Franzijai, peebedroht klahht. Paschi tee kungi, firshts Talleyrand un marschallis Sebastiani, to Belgeeschi arween par šaweem ihsteem draugeem turrejuschi, effoht tolait' Londones konferenzē us to tihfojuschi, bet Englande ween wiinneem to rehšenu isjautuse. Belgeeschi tomehr zerre, ka taggadeja Franzijas republika gan no tahdahm šaweenofchanas dohmahm fargaschotees.

No Englandes. Arri Englande Frantschu trakkums šahloht spohkotees, prohti republika. Rahds ballamutte, kurneeks no ammata, wahrdā Odger, kahdā šaweeschanā pšahpajis, ka, kad tehnineene mirschohht, wairs zits neweens no firshtu familijas walbineeka krohni ne-neffischohht. Pahrrunomuniteem jau tiffchoht gahdahhts, ka krohna-mantineeks, Wehles prinzis, par tehninu ne-teef. Salka, ka schahdas dumposchanahs dohmas tiffai sehneeschi un wiinau beedri daudšinoht, bet neweens zits prahtigs zilweks us tam negreeschotees. Brihnums ween mums pahrrunomuniteem, ka Englandeeshi tā wakkigi katram kauj pšahpahht, to tas gribb; zittur tahdam ittin drihs mutti aishbahstu zeet.

No Rohmas raksta tā: Tehnisch palizzis ditti ruhpijs un noskummis, dširdedams pahrrunomuniteem, kas pahwesta gohda deenā notizzis us Rohmas eelahm, un tadeht nodohmajis trescho reis Rohmu apmekleht. Un tā gan effoht, ka wifs palischohht atkal labbaki, kad tehnisch pats tē buhschoht. Šahstā, ka ar pahwesta wesselibu taggad atkal eijoht labbi. Dokteri šahloht, ka flimmiba zekotees zaur to, ka pahwests tā weentuligi dšihwojoht un nekur ne-isbrauzoht us platscha. Gan arr daschi garrigneeki scho pahwesta weentulibu wainojoht, tomehr zitti wainofchana pretti runnajoht tā: Tā darribams pahwests Pius IX. Rohmeeschus aishfargajoht no dšikkas apšawofchanas un teem darroht labbu, tohs turklahht noturredams no leela noseeguma, kas semmei warretu fataišt leelu šohdu. To kad pahwests pehz ta 20ta Septempera (p. g.) buhtu fur — kā jau eeraddis — isbrauzis, zit dauds negohdigus wahrdus winsch tad nebuhtu dširdejis, zit dauds fahrtigi wiina šwehtums tad nebuhtu aplaitinahts. Pirmā, oštrā un treschā reise gan warr buht tee „leeluki“ buhtu wiinaam gohdu parahbijuschi, tā jau 1869tā gaddā darrijuschi. Bet scho Šuhdu Šianna buhtu tuhlin paliffuse par „fitt wiinau krusā!“ un

pahwests tad buhtu krustâ fists, pirms sw. Behtera ammata gaddus pahrsihwojis.

No Spanijas. Rahdabs, ka jaunais Spanijas Kehniensch gan sawai walsiei pa praham, jo wiffâs pilsehtâs, kur wansch taggad sawu walsti apmeklâdams, cerciso, tur wiffur teel ar leelu preeku un gohdu usnems. Kehniensch gan no sawas puffes wiffu stahiti un gohda-parahdischanu aisleedîs, tomehr laudis pahr to nebehdajohit un warroht redseht, ka fchi winnu mihlestiba un zeenischana ne-effoht nekahda wiltiga. Kehniensch effoht dikti taupigs un walsts mantas wiffur pawehloht fargahit; tadeht jau wansch, kad us reisofchanu dewees, pawehlejis, ka nelectiga gohda deht nebuhs walstes mantas ischkehrdeht. Tapehz lai teefas un pilsehtu waldischanas ne-ecdrofchinajotees winna fanemfchanas un pameeloschanas labbad no draudschu mantahm ko isdoht. Bilweli, ko mihlestiba un labs prahits us to flubbinohit, warroht nepeespeesti sawu mihlestibu tâpat winnam israhdiht un t. pr. — Kehniensch nesenn islaidis arr tahdu pawehleschanu, ka lai wiffâs kapsehtâs eetaisohit weetu, fur paglabbahit tahdus zilwekus, kam naw fattoku tizziba. Kad nu sinnams, ka jau Wahzjemmê, fur tahdas leetas noteel, leels trohlfnis iszefahs, tad warr gan dohmaht, ka Spanija, fur tas tizzibas eenaidis wehl leelaks, schahda pawehleschana wehl leelaku nemeeru buhs iszehlfuse. Un rittigi arr tâ effoht. Rahds biskaps, pats waldischanas pawehleschanai newarredams ar nekahdu eemessu pretti zeltees, fasklubbinajis sawu draudsi tahdâ wihse: Kad kahds netizzigais ar warru teefoht paglabbahits eefwehtitâ femmê, tad tahdâ apgahnitâ weetâ neweenu fattoki wairs newarroht pehz basnizas liffumeem glabbahit. Tad waijagohit ar falassitahm dahwanahm un ar basnizas naudû sagahdahit zittu jaunu masu kapsehtu, fur fattokus glahbahit. (Laitam biskaps zerre, ka ta besdeewiga waldischana til kahdu ihfu laizinu pastahweschohit.) Biskaps falkoht, ka us tahdu wihsi tahs fwehtas weetas teefoht fagahnitas preefsch laudim, kas peederroht pee tahs ih ienas basnizas, bes kurras neweens newarroht fwehts tift. — Zif neschehligi taf schee fwehtee tehwi, kas labbi sinn, ka tahds zilweks muhschigi effoht pasuddis, tam tomehr wehl ne duffas weetianu nenowehle femmê! — Tad nu laiziga waldischana taf scheehligaka, nekâ tahdi eepubtuschees fwehtee wihri.

No Persijas. Pahr turrenes baddu taggad awises raksta, ka effoht bailes ween to redseht un dsirdeht, lai gan turrenes wehstneeks Londone to gribbejis noleegt, gan tapehz, ka Persijas waldischana patte pee ta effoht wainiga, trohna dohschanu deht pawalstneekem wiffu nokihladama. Bads iszehlees ihpafchi tannis aprinkôs, fur laudihm pahrtifschana no rihseem un kas naw isdewuschees tadeht, ka rittigâ laikâ leetus nebijis. Korosana aprinki ween 40,000 zilweli nomirruschi baddâ un taggad pat ta fehriga plohfotes warreni, lihds ar zittahm lippigahm fehrigahm

beedribâ. Kohlera wiffu femmi pahrnehmuse un wehl zitta fehriga gaddijusehs, ko winni nosauzohit par „Sanikara“ un ko wehl ahrsti nemas nepasihstohit un nesinnohit, tâ to ahrsteht. Turku waldischana tahs breefmas fajusdama, no sawas puffes pawehlejus rohbeschas zeeti apfargahit, ka lai fehriga neteel tahkak. Bads laikam til ar jaunu pfauschanu mittefees, pahr ko dsird, ka effoht labbaki isdewusehs.

Jaunatahs sinnas.

No Mihgas, 2trâ Septbr. Telegrafa sinnas stahita, ka Augstais Kungs un Keisers 31mâ August, pulst. 10. no r., sweiks un wessels eereifojis Saratowâ.

No Leepajas, 2trâ Septbr. Waldischanas kommissione scheijenes dselsu-zekku isprohwejuse, atradda, ka latrâ deenâ reisneeku un prezzu rinda tohpâ no abbeem zekka galleem warr isbraukt. Taggad til gaida ministera atwehleschanu, lai warr eefahit braukt.

No Berlines, 2trâ (14tâ) Septbr. Starp Frantschu un Italias waldischanahm zehlfusehs kahroschanahs, agrato draudsi attal atjaunahit. — Frantschu tautas fapulze tiffai 4tâ Dezember attal buhschohit fanahit tohpâ.

Latweeschu draugu beedriba 1870tâ gaddâ.

(Stat. Nr. 35.)

Beedribas presidents runnaja tahkak wehl tâ: Isgahjuschâ gaddâ diwi beedribas lohjekki Wilsperit un Bernewih, (Dschubfstes un Jaunpils mahzitaji) leelu un waijadfigu darbu usnehmuschees, prohti, wezzas Kursemmes dsesmu-grahmatas wallodu pahrkohpt, attal tadeht, lai fchi grahmata, kas Kursemmes Latweescheem gan wehl dauds mihbaka ne tâ patti fwehta bihbele, scheem mihka pastahwetu ne til ween zaur saweem stipreem wahrdeem, bet arri zaur sawas wallobas flaidrumu un jaulumu.“

Tad attal presidents stahstija pahr tahm daschadahm jaunahm Latw. ortografijahm, kas schinni laikâ iszehlfuschahs un wehlejahs, kaut ar to warretu saweentees tâ, ka paliktu weena, rittiga ortografija un — ka dsesmu grahmata un bihbeles wallodu pahrlabbojohit, arri waijagohit ortografiju pahrlabboht, bet tâ, ka neweenam nebuhtu par peedaudfischanohs un t. pr. Tad attal stahstija pahr Latweeschu awisehm, kurru lihdschinnigs rentes laiks beidses un ka tahs nu paliktuschas Latw. draugu beedribai par mantu, bes rentes-makfashanas. Beidsohit wehl runnaja tâ:

„Til lai peeteel par rakstu darbeem. Kad wehl beidsohit azzis greescham us muhsu Latweeschu tautas garrigu weifschanohs, tad ar preeku un pateizibu japeeminn pirmec-leelee dscedaschanas fwehtki, ko Kursemneekt Dohbelê fchi gadda Jahnu laikâ fwinnejuschi. Gauschi mums laimejahs to padohmu pafchâ laikâ usnemt un ar wiffas Kursemmes palihgu til jauki isdarriht un zaur tam leeliskam pastubbinahit un pakohpt to dscedaschanas garru, kas Latweescheem tâ falkoht eedfimmis un preezigi attal fahl flanneht pa tehwi semmes mallu malahm. Tuhfistofchi us teem tahdeem pee mums ne-

finnameem un ne-eerasteem swehtkeem fabrauze un wiffi sawâ firbî pazillati dewahs pehz us mahjam, Wiffi, semmi un augsti, bija atradduschî un reosejuschî trejadu preeku: papreeksch, zil weikli muhsu fohlmeisteri un jaunekki us dseesmahm; daschlabs irr brihnijees un to nebuht ne bija dohmajis, ka til jauki dseedahs. Dhtrs, zil gohbigi un fahrtigi muhsu semneeki mahf walbitees un turretees, kad til grihb; daschlabs irr brihnijees un bija ko brihni-tees, ka starp til tuhstoscheem zauru deenu un nakti ne weena peedsehruscha, neweena trohlschua zehleja negaddijees. Dohbeles dseesmu deena us tahdu wihst bijust Latweeschu tautai ihsteni gohda deena.

Un beidsiht, zil leelas un labbas leetas mehs sawâ tehwu semmê spehjam isdarriht, kad wiffi famettamees weenâ prahdâ no wiffahm mallahm un augsti un semmi weens ohtram rohku pasneegdami, weens ohtram firbî atwehrdami. Tas arridsan Dohbelê bija redsams. Pee scheem leeleem preeleem un leeleem labbumeem tee 275 rubli arri nebija smahdejami, kas fanahze preeksch kurlmehmu floblas.

Taggad zekahs Latweeschu tauta. Winna zekahs mantâ pehz klausibas laikeem, zaur semmes renteschanu, zaur mahju pirkschanu. Winna zekahs brihwibâ pehz dsimts buhschanas zaur wiffadecem wal-dibas littumeem, kas kauschu fahrtas walsti lihdsina un wisseem labprahd nowehl sawus Deewa dohtus spehkus walkahd ir sew ir brahsteem par labbu, zaur jaunu pagasta eerikti, zaur laiku rastem un zaur grahmatahm, kas apeet wiszauri un wairo pasaules un debbes'leetu atsihschanu un sapraschanu. Winna zekahs sawâ tautibâ pehz ta garra, kas taggad aisnemem wiffas pasaules tautas un to it neweens no muhsu rohbeschahm ne-aisgainahs.

Bet kad nu zekahs, tad lai nezekahs tâ, ka truhst un irst wezzas saites, kas weenas semmes behrnus faseen un kas faseen Latweeschu tautu ar ihstas gaismas, brihwibas un tizzibas kohpejeem. Lai neeeweeschahs tahds launs gars, kas zaur nepatauschanohs, neustizzeschanohs schkirr firbî no sirds, fahrtu no fahrtas, tautibu no tautibas. Lai nerobnahs tahda dsihschanahs un grahbstischanahs pehz wijsadahm rektehm un atrattischanahs no wiffa darnama un nessama. Lai ne-ecafanojahs tahds leelmannu prahts, kas fahrtiht kahro un prassiht prassa, bet pats paleef parradneeks iktratram. Lai nepastahw tahda netaisna wezzu laiku apspreeschana un kengaschana, kâ tee spreesch un kenga, kas teescham nepasihst un ne-isprahd ne fennejus, ne taggadejus laikus, kas nenomannâ, ka graudus newarr mehroht ar ohlekti un zekka garrumu newarr swert ar swarreem. Lai newalda tahda pahrgudriba, kas irraid pufskohka lehzejam, un beidsahs leelu leelâ mulkibâ un launâ. Lai nezekahs leeliba, kas irr pohsta eefahkums, kas dohma pahrtikt bes mahzibas un bes padhma un to smahde un apsmiej un tomehr newarr bes tam pahrtikt un tadeht famaitajahs. Lai at-

stahj tas estgais prahts, kas par latru neeku pats peerahpdamees launojahs un it par nepateesu wiffurr sawu gohdu bailigi walte, ka schê nelaupa un kâ tur neaisteef, jehschu neweens us tam nedohma, to gohdu kam masinabt.

Tâ lai nezekahs Latweeschu tautiba! Bet tâ lai zekahs, ka aug ihstena gruntigâ atsihschanâ un floblas mahzibâ, prohti tahdâ, kas nelihdsinajahs raibumam, ko mahlderis pahrlaisch pa wirfu, ka spihd no ahropuffes ween, bet kur irr dsihwibas spehks paschâ firdseeschâ, un ohtrâ fahrtâ, ka augg tahdâ kreetnibâ, kas atmett wiffus tufschus leeklschanas wahrous un rahda tizzigus darbus un tizzigigu darbu augtus, — kas netaunahs strahdaht, bett kas launahs melloht, kas tehwu semmi mihto un to noproht, ka tehwu semmes gohdu un laimi, ite tas wiffmasafais peepalihd wai nihzinahd un pohstihd, wai fargahd un wairoht.

Tâ lai zekahs Latweeschu tauta. Un lai arri muhsu schihd deenas farunnas nahf par labbu Latweeschu tautai un muhsu mihtai tehwu semmei."

(Us preekschu wehl.)

Gudris runnas-wihrs.

Anzis, kahdas walstes fainneeks, kas arri bij par runnas-wihru zelts, f. g. Februara mehnesi no runnas-wihru fanahschanas mahjâs pahnahzis, eeseekt lambari, kur winna jautra seewina Grecta to mihzligi fanehma waizadama: "Nu Anziht, kâ tad gabja ar nospreeschanahm?"

"Baldees, Grectin', par waizaschanu," Anzis jauti atbildeja, "tihri trakkam gan buhs japaleef artahm daudsahm spreeschanahm, kas taggad noteekahs. Tâ arr walsts-wezzafajs bes zittahm spreeschanahm mums litka preekschâ, lai mehs nolcekam apspreeschdami, ka lai us preekschû muhsu walstê tikkai mihjotees puishî paschâ Surgu-deenâ un kalpi kahdas pahraa deenas agrafi, jo tas buhschoht dauds labbaki."

"Teescham buhs labbaki, wihrin mihtajs," fazzija Grecta, "tad wairs tâ nenotiks, kâ pehrn, kad wezzam Sahnischam wehl nebij gads pilns, jau Mikkelis nahza flahd, teikdams, ka gads pee wezza fainneeka schim pilns, — un jaunajs jau atnahzis."

"Arri es to paschu dohmaju, seewin' mihta," Anzis fazzija, "bet palastees tuhlt walsts-wezzalam, kad tas ko leef apspreeht, tas ne-eet, muschin mihtaj, jo waijaga arri rahdiht, ka mehs effam runnas-wihri. Tâ tad arr mehs kahdi 3 woi 4 gudralee stahjam mees winnam pretti, peerahdidami, ka tas ne-eet, ka Surgos mihtajs; jo tad irr kartuppekem suhdi weddami; — bet ko darrihs tahdam wihram, kama Deems walsts-wezzaka garru dewis? Winsch skaidret atteiza: "Woi tad tahm walstehm, kas Surgos mihtajahs, naw kartuppeki, kam suhdi weddami?" —

"Gan wehl zitti schâ un tâ pretti runnaja, tomehr winnu newarream winneht, jo winsch par mums

3 woi 4 gudreem maf rechlinaja, teikdams ka effoht liffums, kad diwi tresch-dattas effoht meerâ, tad spreedums effoht spehla; ja mehs kahds gribboht sub-dseht par to, tad lai nemmoht protokolli un lai sub-dsoht tur, fur liffumi wehloht."

"Tahdi effat juhs wihreeschi," atteiza Greta, "muhs feewischkas gan par dumjahm turredami, bet paschi darrat, lâ bahbas, derrigahm eeriktehm pretti turredamees ar sawu pahrgudribu."

"Turri mutti!" fleedsa Anzis peeri saraudams, "tu arr' ne=effi labbata, lâ tee zitti, kas gahja us walsts=wezzala puffi, ar weenu winna pehdas mihdami!"

Greta, prahtiga un lehna buhdama, labbi sawu wihru pahrsinnadama, ne fo pretti nerunnaja, lai nemeers nezeltos, gahja pa durrim ahra, pee fewis kluffu sazzidama: "Kungs, wairo mannam wihram fapraschanu!"

Deewamschehl, wehl gandrihs' katra walsti rohnahs tahdi runnas-wihri, kas til patt, lâ schis Anzis, irr gudri un kas turrabs pretti wiffahm derrigahm eeriktehm, fo walsts=wezzaki pehz liffumeem gribb eewest. Un tad pee basnizas woi skohlas lohnes woi buhweschanas pahrspreeschanas, tuhliit leelee prettineefi, kaut arr paschi labbi faproht, tomehr walsts=wezzakam, mahzitajam, woi skohlmeisteram spihstedami, turrabs pretti, palikdami pee sawas pahrgudribas.

Bet gohds Deewam! muhsu walstu weetneefu pulkos arr' irr wihri, kas derrigahm eeriktehm pretti neturrabs, paschi labbi sinnadami, ka katra leeta eefahumâ gruhata, bet kad fahf augtus rahdiht, tad preeks to flattiht.

Tadeht teem prettineekeem, kas masala datta irr, japaleef kaunâ, turredamees pee sawas pahrgudribas, fur wairaf ne kas eefschâ ne-atrohdahs, lâ tillai naidis un nesaderrigs gars. Gan winni drihs nepaleef meerâ, bet labbu laiku wehl noruhz paffak, kad naw pehz winnu naidiga padohma un prahta isdewees, bet gudram un labbam padohmam un spreedumam allasch paleef wirsrohka.

Mihki walstes runnas-wihri! Walstes Juhs irr israudsijuschas, tadeht ne-aiskawejeet daschu labbu leetu; bet fur irr waijadsigs, turratees lâ wihri walstehm labbumu gahdadami un kaunumu nowehrsdami!

M. K.

Pehteris un Tschaukste.

Tschaukste. Kas tad tur atkal bij par sfreeschanu un brehfschanu pee winnahm bohdehm?

Pehteris. Suppis winnu ihsti sinn, teiz, ka bohdonees no garra laika atkal kahdu semneefu sakuhlejis. Semneeks gahjis garram ar kahdu trauku woi zittu leetu, fo kahda zittâ bohde pirzis. Bohdonees prassijis, zit malfajoht un kad tas atbildejis, ka 20 kapeikas effoht dewis, tad bohdonees teizis, ka semneeks to leetu sadfis un nehmis tam

nohst, bet kad semneeks nedewis, tad bohdonees tam dewis tâ pa auzi, ka affinis fahlfuschas tezzeht. Semneeks nu brehza un abbus aiswedda us polizeju.

Tschaukste. Tâ jau dascham semneezinam të eet, kas nefaturra drohschu prahtu un lâ tempis ar wisseem eelaischahs! Tu winn'deen' man wehl fo gribbeji stahstihst pahr juhrmallu, lâ tew schogadd tur patizzis.

Pehteris. Tur til neddeku ween sabiju, bet ir tad deesgan isredseju. Kâ man rahdabs, tad tur us preekschdeenahm flaidri ruhmes peetruhks, fur buhwetees. Major-muischai jau drihs peetruhst gruntes un no Bilderina jau leela garra eela iszirista zauri lihds pat Majoreeschu rohbeschahm un pa abbahu puffedm eelai gruntes ismehritas, fur atkal buhweht; teiz, ka leela puffed no schahm gruntehm jau effoht usnemta.

Tschaukste. Kas tad tur til dauhs buhwe, fur til pa to waffaras gabbalimu ween dschwotaji rohdabs, — newarr taf ne kahda leela pelna buht un buhweschana taf malfa leelu naudu?

Pehteris. Tu laikam dohma, ka tur no balkeem mahjas buhwe? Kas to dohd, wiffas no blantahm un dehteem ween, — tâ, ka wehjsch pa weemu schkirbu warr eestreet eefschâ un pa ohtru atkal isstreet ahra. Daschahm gan arr krahfnis irr eefschâ, bet ihsteni falkoht, til gohda deht un lai leelatu ihres-naudu warr isplehst no ihreneekeem. Lohgeem arri naw enges, ne flenges, tee til ar naglinahm peesprausti, retti fur wehl bulkes flehgeem, — fo wiffu tad sohla sagahdabt, kad ihreneeks rohkas-naudu dohd, bet pehzak tu warri gaidiht. Sinnams, fur turrigi laudis, woi fur lungi buhwejuschi, tur nu gan wifs zittadi.

Tschaukste. Rapehz tad tâ buhwe un zit tad ilgi tahdas ehlas warr turreht?

Pehteris. Wairaf tahdi nabbagi semneefi ween tur usmettuschees, kas zittadi laikam ne=eefpehj. Bits eerazzis semmê pagrabu, fur eefahumâ peemihst, to nemaf neapdohmadams, ka sawu un sawu behrnu weffelibu neganti pohsta. Kas wairaf spehj, ustaisa papreeksch tahdu kufnu, fur ar sawu faimi dschwoe eefschâ un tad ar laiku buhwe leelatu mahju preeksch waffaras weeseem. — Lai tas wifs nu tâ buhtu bijis, kad til ar behrnu-audsinaschanu tur eetu labbaki! Lai Deews nedohd, zit ta tur flitta! Skohlu tur naw truhkums, bet wai tee laudis fo leekahs sinnahst pahr skohlahm! Behrni aug lâ siweni sawâ waffa, apfahrt sfraididami un nedarbus darridami un wezzaki til pahr to ruhpejahs, ka maies gabbali buhtu, fo teem netihros naggos doht, lai grausch. Un ja kahds waffaras weefis nemtohs kahdu nebehdneefu druzin aprahst, tad tam wairs meera naw no tahdeem palaidneekeem, tad tee weenadi tew rahdisees preeksch azzim, mehdidami un pliftu paffaku rahdidami. Subdsi to winnu wezzakeem, tad schee ne-aprahj wis sawus luttelischus, bet wehl aischahw.

Iſchaulſte. Tad ta wezzaki! Krauktu tehwi un mahſes!

Behteris. Kad jau nu puifa woi ſtukkis kahbus 8 woi 10 gaddus wezz, tad pa fungu laitu teem ja-eet pletſchds, tas irr: fungus ſagaidiht, kad ar dampfuggeem atnahſt un teem winnu neſſamohs aisneſt. Te tew ko redſeht winnu ismannibu us wiltu un gudribu us algas aprehſinaſchanu. Anauki tad ſmehte ziggaru un dſerr ſchnabbi un bairiti ta pat ka leelee, — nu tee us zinna un audſinatajeem paſcheem greeſch ſohbus pretti. Nu deen' pa deenu wehrſis waktigaks no walga un tas gattaws us wiſſa, — ſt ween ne us gohda.

Iſchaulſte. Sinnams, kas tad labſ no tahdas behrnu-audſinaſchanas warr iſzjeltees.

Behteris. Nu, to jau warr ſapraſt. Kad ſal-lais laiks waffara, tad maſ luſtes us labba darba, tad dſert un pa nakti eet fungeem juhrmallä buhdas pohſtiht, woi zittus nedarbus darriht, — neween wihreeſchi, bet arri — meitas, — tahdas meitas, kas par gohdu maſ behda.

Iſchaulſte. Nabbagi, noſchehlojami juhrmallneeki!

Behteris. Sinnams, ka jau agrat eſmu teizis, wiſſi naw tahdi. Ta deht ta man ta leelala wehſchanaſhs, ka tee labbaſee ar ſawu preeſchſthmi driht jo driht pahſpehtu arri tohs palaidnus.

Ugguns-greeſhs 24. Auguſtä, Nihgä.

„Tur ugguns! ugguns!“ al breeſmiga ſinna!
 Wo eelu-eelahn teel ſaukta nu winna.
 Us Daugawu laudis ka ſtraume dohdahs, —
 Al nelaimo! breeſmas! tur ugguns rohdahs!
 Us Daugawas mallas, tur bohds tas zekahs,
 Ka warrena ſtraume, tas plaſchati wekthas,
 Un augſti gaiſa eet dſirſtlees, leesmas,
 Wo wehſch us pilſſehtu neſs, — al! al! breeſmas! —
 Driht eedeggahs dſirnamas, ſpihkeris arr;
 Teel ſteigdamees glahbts, to ween wehl iſglahbt warr.
 Un dſehſeju beedriba — gohda wihri —
 Grihb maſinaht leesmas; un bailes tihri,
 Bil drohſchi tee uggunim tuhwinajahs:
 To ahda, laiſta, lai tas maſinajahs,
 Un ſargahſt ſteids, lai ne-eet tas tahkati.
 Baur grubtahm puhlehm weizahs tas pehdigi.
 Bet bohdu-rindas ugguns apriht ſteidsahs,
 Ar wiſſabahm prezzehm tahs pelnös beidsahs.
 Un azzu-mirkl dafch nabbags ta paleef:
 Gan wihri, gan ſewas. Tee rohtas faleef
 Sirds ſagrauſta teel to redſohti tee ſtaiga
 Un ſtatahs us debbehm un raud' un ſlaiga:
 „Al Deems! te muhſu ſweebri, baggatiba
 Degg leesmas! al breeſmas! al nelaimiba!“
 Un daſchi to redſoht warr johkotees, ſmeet.
 Tuhs, zeeth-digi zilweki, dohmaſeet:
 Par tuhwaſu ſtahdi naw jaſmeijahs mums,
 So nelaimo tahda warr uſeet arr jums! —

Al ugguns! ugguns! tu leeta derriga,
 Bet waktä tilluſi eſſi breeſmiga!
 Tu pahwehrtuſi daſchu baggatu
 Par nelaimigu un pliktu nabbagu!

M. L. pp.

Grahmatu ſinnas.

See Mahjas weſa drikketaja Ernſt Plates t. nupat palitta gattawa:

Widſemmes wezza un jauna

Laika-grahmata

us to gaddu 1872,

kas irr leelaks gads, jo tam 366 Deenas.

Ar bildehm puſchkota.

Schinnä laika-grahmata, bes tahs jau ſinnamas un wai-jadſigas kalenderes eeriktes peelikumä uſeet daſchadus jau-tus ſtahstus, ka: 1) Iſraeſka ſargſ neſnauſch, kur ſtah-ſtihts pah wezza naktſ-waltineela brango dehlu, kas us nezeſkeem padewees, bet pehſat atfal atgreeses un par gohda-wihru palizis. 2) Wezzu laitu nerikkumi, kur ſtah-ſta, ka pagähjuſchds laikos Widſemme gahſis ar teefas buh-ſchanu; tad wehl 3) Nelaimo us nelaimi, 4) Katris gudris preeſch ſewis, 5) Pehz tirgus laita, 6) Karſch pee ſwezzes gaiſmas, 7) Zofte un Maufke un 8) Muſchneeje un Wahzeete. — Weidſoht: Zekka-rahditahs ſemmju laudim ic. — Schi laika-grahmata maſſa eſeeta 10 kap., ne-eſeeta 6 kap.

Zebrinſch. Iſſumä latweeſchu wallodä ſanemts no Anberg. Maſſa 5 kap.

Sweiks! Hurrah! Apſweizinaſchanas un laimes-weh-leſchanaſhs us dſimſchanaſhs, wahrdu- un zittahm gohda-deenahm. No E. Dünsberg. Maſſa 25 kap.

Wiſſas Latw. grahmatu bohds un Zuhru-eelä No 24 Thomjon lunga kantori warr dabhuht ſcho grahmatu:

Pirmas Latweeſchu ſemtohpju ſapulzes proto-kolls, Nihgä, Latweeſchu beedribas nammä, 19. Zuh-nijä 1871. Apgahdahs no Richard Thomſon. Nihgä, 1871. — 70 lapp. v.

Katram ſemtohppejam, kas ſawä buhſchana negribb paſſat palitt, gan wehrtes eepaſhtees un ſinnaht wiſſu to, kas ſchinnä pirmä ſapulze runnahts, kahdi padohmi no daſcha-deem ſemtohppejem dohti un kas wiſſ ſemmes- un lohpu-lohpſchanaſhs par labbu panahſts un noſpreeſis, jo te warr pahſ daſchahm leetahm jau atroſt itt labbu un derrigu padohmu, to wehl lihds ſchim neſinnajam un kas tadeht warr daſchu ſtahdi nowehrſt un turpretti dauds labbu paſchirt un waitroht. Tadeht lai ſemmes- un lohpu-lohppeji neſchele wis tahs 40 ſapeikas, to grahmata maſſa, — ne-buhs pa welti tahs maſſajufchi. — Tee, kas paſchi tai ſapulze bijuſchi un tam ta ſihme rohtä, lai to peerahda peeminnetä kantori, kur tad to grahmatu dabhuhs bes ihpaſchahs maſſas.

Atbildes.

A-d. Pateizohs par Zuhru peefuhtijumu, bet newarru to leetä litt, tadeht, ka wiſſi ſchee ſtahſtini laiwikli jau paſiſtami.
 B. St-m. Paldees, — leetaſim wiſſu, kas to derrehs.
 C. Lubſjami, ſawds neddelas peefuhtijomohs nerakſteet tahbas leetas, kas zitteem zilwekem ſahpes woi erceſtibas darra. Tas nepeellahjahs. Red.

Kaudas tirgus. Balſis banka biketes — rub., Widſ. uſſal-lamas Ahlu-grahmatas 100 rubl., neuſſallomas 93 rub., 5 procentu uſdewu biketes no pirmas leeneſchanaſhs 154 1/2 rub., no ohtas leeneſchanaſhs — rub., Nihgas-Dinaburgas dſelſu-zekka aſtijas 166 1/2 rub., Nihgas-Jelgawas dſelſu-zekka aſtijas 110—111 rub. un Dinaburgas-Birebſtas dſelſu-zekka aſtijas 150 rub.

Widſ 3. September pee Nihgas atnehlufchi 1971 ſiggä un aſſgabjuſchi 1889 ſuggä

Atbildedams redaktehrs: A. Leitān.

Sluddivaschonas.

Latweeschu kaleji no semmeh, kom buhtu pa-
sklichana per ta paschmiga daugawas tilla strab-
dobi, te-l uelajinoti, lai drihsumä peeteizabs pee
Chr. Bange lunga, tilla budw-jamu maschinu
smahjä, jeb arri pee farlan-daugomas, Bange
lunga paschä mahjä.

Skohlmeistera weeta.

Valzmares drausé droudes skohlmeisters woi-
jatsigs. Ladeht skohlmeisteri, las schadru we-tu
swarr usnemi, tai ar faroam atteliatidm peetei-
zjabs pee Valzmares drausjes mahjitoja.

Tabdi, las dischlera ammatu gribb
mahjite-s, warr fesi par bur-
scheem medteeré pee fischler-meistera
E. Jürgens, leelä Zuhmann-eelä N 12.

Weens sullainis teef meflehts.

Weens sullainis, kurrum illatru ribu janahil
un schohdi darbi japasrabda: moise ja aines,
edrehts un sabbat jatibri un javuzze, golda-naschi
un gabbeles janotibri un malta japarenes u. t. vr.,
warr deenesi metu dabbuht Petherkuraas Ab-
trihgä, Rifolat-eelä N 1, 1 trepp. augschä, pee
W. Deubner.

Kabbai melitwai no 15 libd 17 gab-
tus wezzai warr weegla deenesi par
laedu lohni usrobilia ist Ernst Plates f. grab-
matu driflu-nammä pee P. htera bolnizas.

Kriegemanna lorxu sabrifi, Moskawas Abtrihgä,
Saun-eelä N 16 warr meitas darbu dabbuht.
Staidratas finnas isdohs turpat.

Passes pahrmihschana.

No Ridgas druggu-teesas teel zaur scho fin-
anams tarrihts, la us preefschu schihs teefas passes
elspedizija diwres medelä, lä pirdenän un zet-
horde no, preefsch puiddeenas no pullsi. 8 libd
100 un pebz pufderenas no 5 libd 7, wakkä buhs.
Ridgä druggu-teesä, 2. September 1871.

Janns tirgus!

Tai 23. September f. g. tiks pee ta Stalbes
muishas jauna trakt-era linnu-, linnu-sebllu un
slodbyu tirgus noturrehts, tur arri labbi augofchi
umeeschi preefsch la jaw poschjama Stalbes muishas
bruhfcha leeläs un masas partijas tiks pierli.

Walmeeras oprinki, Ummuraas drausje, Rotin-
bella (Koperbed) muishä, buhs deht kontrolta
xnotzeffschana us Surgeem 1872 labdas rentes-
weetas jeb labdas mahjas us pilschjanu dabbu-
jamas. Klachtas finnas turpat pee muishas
ewalbischanas.

Bhriamuischä, Krimmuldes bas. dr., teel paschä
Ridgäas-Limbashu leeläsa mallä weena jauna
maschubmeta smeche ar labbem tihrumem un pla-
swahm tublht, woi no 23scha April 1872 ieren-
keta. — Ländhi tabbi, las labbu lalleja-ammatu
puroht, warr tahs klachtas finnas pee tahs we-
stjgas muishu walbischanas dabbuht.

Wandrihs wehl gluschijanns Harmoniums (masas
schygeles), ihpafchi sloblao derriqs, irr warjarfidas
drehl par 65 r. padroheams Moil. Abtrihgä, Saun-
eelä N 30, 1 trepp. pa kreiso rohtu.

Frubbenes mahjitoja muishä (pee Walmeeras) irr
weens maf bruhfch 8 Treffelta flaweeris (Flügel)
pbbrochdams. Klachtas finnas dabbu turpat.

Biffu-smallala

Petroleumu un Schandorinu,
täpat lä

Petroleumu- un Schandorina lampas,
pbedabwa no fama leela krahjuma par lehtu jennu
illladd teem las wairumu. lä arri teem las pa
weenai un masjumu peht.

E. Höfinger, Saun-eelä.

Rej. jensures atwehlehts. Ridgä, 4. September 1871.

Schinnis deenas irr Moskawä isdriffeta un taggad wiffas pilnigäs grabmatu-bohdts Ridgä
un Jelgawä dabbujama ta grabmata:

Vaterländisches und Gemeinnütziges

von C. Woldemar. 1. Heft.

Maksa 50 lap.

Ohtrais fashumams jau arri irr druffä; tas maksabs arri 50 lap. Kas minnetu nauhu pee-
stelledams pagedre scho grabmatinu jeb abbas grabmatinas oppalsch to areffsi: „X. Вольдемару
Москва, у Стрелъного монастыря, домъ дядька Георгиевскаго,“ tas tublht dabbuht tohs ralksus
ar postu je-juditus, bes ihpafchas maksas par postu tublhtjanu.

Gewehrrojams!

Saweem draugeem un jitteem semju-laubim sinnomu darru, la monna linnu- un linn'schlu-
andele arween us preefschu paschaw un tai paschä mahjä Smilfschu-eelä Dr. 24,
appalsch ta andeles-wahra

„Swaigsne“

andelehts tiks.

Andeli weddihs W. Pehffchen.

A. Dange.

Preefschu muishä, Ritaures bolnizas
drausje, teel no 1ma Oktober f. g. labbi
eerikthehts altus bruhfch ar labbahm notarijscha-
nabim us renti isdehts. Kam positioh- scho bruhf
renteht, tam japeteizabs pee turrenes muishas
walbischanas.

Lee mafre ahrsemmes weenjubgu
buhtu; jeb ehrglu-arkli,
ar un bes wellenu nascheem, teel par lehtu mafsu
pahrohtii tai

J. Redlich

gruntigä
Englischu maqanbne, Ridgä.

Zinna

par bohdes pahrzelschjanu

stabweja Mahjas weefa 35tä nummurä. Ladeht
bohdu es taggad wiffem manneem draugeem, an-
delmanneem, faimneecem, muishu waloinneecem
un lurpneecem, la mannu abbas-, seepju- un
swezzes bohde taggad par jaunu eeriketa manna
man pascham pedderriqä nammä, Kemmerel-eelä
N 6 un 8, starp Schadlu- un Sauneem-wahrteem,
kurru preefschläitä nosauza par Baumanna lunga
bohdi, un padrohdhu schinni bohde wiffadas geh-
retas abbas no manna pascha sabrika, lä arri
wehl sohles, jahbaku schepes un borischeptes, justu
un postalu abbas, lakkeretas teka-, sehra-, lasas-
un seemifschu abbas no Wobzu, Franzjufchu, Ame-
rika un Kreemu-semmes sabrikeem, kohla-speiles,
dseisu sabi atu-siptes, strippu-bantes, kurpneelu
deegus, seepes un swezzes, par taisnu mafsu, rit-
tiga medra un swarra. — Schadlu sinnu ielais-
dams, pateizjohs wiffem manneem draugeem un
pirzejem par to wan manna wezzä andeles weeta
dabwinatu ustizjibas beedribu, un luhdsu arri
ilweenu mon schadhu ustizjibas beedribu eelsch
mannas jaunns mahjas weetas un andeles-bohdi
nemisseht, jo es arweenu pilnä spihkä us tam
speedischohs, la lai ilweens pirjese to labbato
prezzi par til lehtu mafsu dabbuht, lä ween
espehjam.

G. Brieger. 3

Brabtu R. un M. Dusch latwiffä grabmatu
bohde un bibliotekä, Ridgä, leelä Smilfschu-eelä
N 37, lä arri Ernst Plates un Bey f. grabmatu
bohdes irr aikal dabbujamas schadbas grabmata:

Grabmatina,

las mahjitojm behrnu fanehmejohm rabda u. t. pr.
Iselasta ar P. hterburgas wiffaugstahs daktern
teefas sinnu. — Maksa 30 lap.

Stahju dseefmas

no Rathminder. — Maksa 5 lap.

Scha gadda jaunus

Jahna-rudsus

preefsch fehklas pahrohdh
Kahrl Kr. Schmidt,
Schaara nammä, pee Zuhfu-wahrteem, Ridgä.

Wihnu pograbbä

pee Ludwig Stuhrl un beedra

Ridgä, leelä Kopp-eelä, Stephani nammä, irr dab-
bujamas wiffadas fortes labda wibna no 45 lap.
libd 2 rub. par pudeli, lä ar nabbagati jilweht
warr par masu nauhu weffeltiga dsebreenu sew eegah-
dabt, tä la schampanserji, rummi, tonjatu, bishofu,
araku, porteri u. t. pr. Andelmannt dabbuht pre-
zentes teesu wirjü.

Swehtdeen, tai 5. September tiks turnhalle

Balle

noturreta, tur kotram peellahjigi abgehrbuscham
laus ee-reef. Rusifla fahstees pullsten 8ds wal-
larä. Par ee-eeschjanu wihreefcheem 50 lap. un
seewifschlahm 30 lap. jud. jamalka. Biktets
dabbujamas turnhalle pee ekonomia un hallu-
wallarä pee laffes. L. W. Alleben.

Latweeschu teateris Jelgawä.

Zettortdeen, 9. September 1871.

Peektdeen, 10. September.

Gesabtkuns abbas deenas pullsten 6 wallarä.
Klachtas finnas zaur programmahm. Biktets
warr jau eepreefschu apstleht Latweeschu grabmatu-
bohde pee Schablowsky lunga Jelgawä, Kattoku-
eelä N 9.

Adolf Allunau,
Latweeschu teatera-wadont.

Swehtdeen, 22. August irr lehdä
pellela lunnä Eglehnes muishä pee
Ohlaines pajudduse. Atradedj dabbu
peenahsamu pateizjibas algu Eglehnes
muishä, jeb Reformirtu-eelä N 6 Strigky
mahjä.

Rej. jensures atwehlehts. Ridgä, 4. September 1871. Driffekts un dabbujams pee bishu- un grabmatu-driffeketaja Ernst Plates, Ridgä, pee Pethera-baf.

Grehku dubtōs.

(Par mahjibu teem, kam sweschumā ja-ect.)

(Statt. N° 33.)

Fultons eelehja un dsehra OIderi un Bobu us-luhgdams, lai tāpat darroht. OIders no sawas glahjes smekkedams sahla drebbeht un teiza, ka schis brandwihns tāpat smekkejoht, kà tas, no kurra ne fenn leelu reibumu galwā dabbujis.

„Lai wels manni rauj, Fulton, bet Laws brandwihns til ruhhts kà schults!“

„Leekahs gan ruhhts buht, Bob mihtais,“ Fultons atbildeja, „tapeh3 ka papreekschu sliktaku baudi. Schis brandwihns ittin labs,“ un Dschims sawu glahsi us weena malka isdsehra.

„Rabbi, kad Tew winsch smekke, tad arri es warru dsert,“ Smitts teiza un to glahsi isdsehris atkal no jauna peelehja.

„Nē, tas pareisi, Bob, bet kapeh3 Laws wezzu wezzais floblas-beedris ar Tewi lohpa nedserr? ta naw ne kahda mohde, ka zitti dserr un weens ween ne,“ Dschims baschijahs.

„Tew taifniba, Fulton. winnam jadserr. Mah3 schurp, wezza schurka, fassittisim us Lawas Rosas wesselibu un tas lai paleel blehdis, kas sawas glahses ne-isdser!“

Schurku-kehrais, OIder Franks, peezehlahs, trihs glahses fassanneja, un wezzais pateesi sawu glahsi lihdi beidsamai lahsei isdsehra, bet Dschims par to blehdigi smaibija.

Lai schi glahje buhtu us Fuhfu un Rosas wesselibas dserta,“ Fultons lehni fazzija, wehl glahses peeledams, bet schurku-kehris sahla schahwatees un schehlojahs, ka effoht gluschi peekuffis. Sinnams, Fultons pratta gohdu un usaizinaja Bobu, lai nah-toht us zittu ishabu, ka wezzais warroht atfnaustees.

Kamehr wezzais OIders us sofa issteepahs un zeeta, nahwei lihdsigā meegā eefritta, tamehr Fultons sawu draugu Bobu wedda lustigās weesibās, no kam jau fennal runnaja.

„Statt, puifht,“ Fultons teiza, pasleppenās durwis atwehhdams jau labbi eereibuschu Bobu sahle eeweddoht, „flattees, tē dsihwe lustiga, pee ta wezza nerra Tu pawiffam buhtu fassabbis.“

Bobs mutti atplehtis raudsijahs. Tahdu brihnumu sawā muhschā nebij redsejis, jo no schurku-balles wehl nelo nesinnaja.

Lassitaji jantahs, kas schurku-balle effoht?

Tas wahrds „schurku-balle“ gan is Amerikas zehlees, bet tahdas balles wiffā pasaulē, arri pee mums Rihgā, us-eetamas.

Roseegumu pilni, no zilwelu beedribas isstumti zilweli, kas deenu flehpjahs un pa nakti dsihwo, tee irr tee, ko apsmeeklā par „schurkahn“ fauz. (Pee mums tohs zittadi fauz, bet kauns, to wahrdu

raffstiht.) Winni kà schurkas un pelles, kad runtscha naw mahjās, pa galdeem un benkeem lehka, us sawu wihst islustedamees. Us schahm schurku-ballehm til blehschi ween un tahdi seewischli fanahl, kas sawu gohdu un newainibu pawiffam faudejuschas un nu tiffai no sawa kauna dsihwo. Ar laiku winnas dabbu aisduffi un dellamo sebrgu un pamasitinahm leelas sahpes zeeschoht nomirft. Winnas beidsamōs dsihwes gaddōs zits nefas naw kà lihki, kas jau fenn mirruschi, bet wehl par kehmeem aplahrt staiga un gihmi ar farkanu pehrwi eefmehre, lai dsihwi no winneem nefabihstahs. Schurku-balles Amerikā palikufschas par sagtu-beedribahm. Schē til tahdus laudis reds, kas zittur nerahdahs, ka us polizejas. Tē us schahm ballehm winni fanahl un aprunnajahs, kà pee teefahm wajaga ismellotees; tē dabbu leezineelus, kas par malku nepateesi swehre; tē mahzahs, kà buhs zitteem keshas istufschohht; tē laffa awises, kas til preeksch blehscheem raffstias, kur karmantschitu notillkumi eefschā, kur tiffu tiffahm isstahstihhts, zil un us kahdu wihst gohhdigas meitas us grehku-zekkeem pawestas — leekahs, ka zaur tahdeem raffteem us kaunu fubbinatu, kur tal wajadseja us labbu greeft. Peh3 tam tad nahl ta balle — ta schurku-balle.

Lai sahle, kur Fultons Bobu eewedda, par leeku lustigi dsihwoja. Pahri kà trakti greesahs, musikis kà no pascha dewina us tam fataifhts. Raibas isdehdejuschas, netihras un saplihsufschas kleites seeweefcheem muggurā, matti walkā, zittam kailas kahjas un til noplifhtis krellis — lehka rinku rikeem fleegdami un kahjas fisdami. Bobs peekehrahs pee kahda krehfla, lai nekristu gar semmi, til ahtri tee weefuli greesahs, bes tam winsch pats arri nebij beschā.

Fultons Bobu no sahneem smaibidams usluhloja un schenka-meitai, ar rohku metta kas ais galda stahweja un jautus dsehreenus fataifija. „Klausees, Annette,“ tā winsch teiza, „atstahschu sawu draugu pee Lewis, dohd wianam dsert, zil winsch gribb jo wairak, jo labbak — Tew buhs par to gahdaht, ka riht winsch no tam, ko schodeen daarijis, redsejis un dsirdejis, itt nefa nesinn.“

„Wai dohdschu winnam no tahm fataifitahm glahseh m un dsehreeneem, kaptein kungs?“

„No tahdahm leetahm ne, winsch labs zilwels, kas kahdu reis warr pee rohkas eet; winsch dsers deefgan, ka ar tihru brandwihnu ween prahtu apflihzinahs.“

„Rabbi! bet ko ar winnu darrischi, kad tas eemeeg?“

„Tad nemm puhrmanni un eelez Bobu pamasam wahgōs, lai to us „Nujork-mahju“ aisdwed.“ Fultons metta Annettei ar galwu, ohtrā lambari eedams, kur us naudas spehleja.

Lai jaunai smulkai meitai nebij gruhti, Fultona pawehli isdarriht. Bobs, ar mihtligu firdi no raddi-

taja apgahwinahs, nespehja daitai meitschai pretti buht, kad schi kahdu malzinu peedahwaja, schi fatra azzunirlli Boba glahsi pildija; pee tanu winna til mihliga israhbijahs, la pats engels, til spahrnu ween truhka. Winna Bobam eelehja weenu reis burbona schnapfi, ohtru reis saldu gin koftail, pehz tam smalku Sakaimas rumu, tad atkal mint Zulep schnapfi, kamehr Bobam pawiffam prahti sudda un tas eesauzahs: „Annett' — nahz — schur, — mans behrns — butsho manni — es — te — te — tewi mi — mihle — ju!“ Wairaf winsch nespehja isrunnaht, nokritta no krehfla un aismigga.

Fultons, la jau minnehts, no dantschu sahles eegahja spehlfambari. No schi kambara warreja pa durwim dantschu sablé tikt. Te spehleja. Leels garisch galbs bij ar sattu wadmallu aplahs un us schi galda redseja pulka farkanu, sattu un dseltenu kaula rippinu, kas naudas weeta bij. Amerika lahrschu spehle aisleegta; kad nu kahdu reis polizeja usnahf, tad atnemm til kartes un kaula rippinas, jo naudas us galda naw. Kad spehle beigta, tad pehz rippinahm ismaksfa naudu.

Pee galda sehdeja muhsu pasihstamais Lobsters, kas par spehlmanneem walti turreja, la wiss pehz lahrtas noteef. Bitti arri Fultonu usaizinaja, lai nahloht spehleht, bet schis teiza, la effoht zitti darbi preekschâ.

Fultons dewa Lobsteram sihmi un abbi isgahja preeksch-nammâ. Lobstera weeta palikka adwofats Moses Haines; winsch awisehm daschadas sinas peeneffa. Pee galda spehleja Master Slungs, kas pirmo reis Oideri schinni pagrabbâ eewihla, to peedjirdinaja un tuhstosch dollarus atnehma; bes tam wehl bij pee galda jauns zilweks ar garreem mellem matteem, Sigfrids wahrda, winsch awischu rakstaitais; wehl weens pee wahrda jafauz tas bij Roars, Rumedinu israhbitais: wissi spehleja til lepni us naudas, la paschi leellungi, kam naudas nekad netruhft.

„Bil tablu tahs leetas sakkajâ kambari?“ Dschims kluffam praessija. (Sakkajâ kambari bij Oiders.)

„Bil es sinnu, kapitano, tur wiss eet labbi — winsch gull stihws la fauls.“

„No dohma, wai winsch jau mirris?“

„Warr buht gan! Bet kad winnam nasi firdi eespraustu, tad buhtu wehl labbak, winsch tad dsihws wairs atpaktat nenahftu, la pimit.“

„Tu ar ween effi lahrigs affinu funs, Signor Rawino! (tas bij Lobstera ihstais wahrds,) Ko wellu ar to gattas gabbalu darrifim?“

„Uppe irr dsikka, dumbraina un turra mutti“ —

„La irr, bet uppei arri pawiffam newarr ustizjetees! Ne, ta naw labbi, man waijaga no waldischanas pusses apleezinaschanas, la Oiders mirris. — Labbi, la atminnejohs, nahz libdji!“

Nu abbi eegahja sakkajâ kambari, fur Oiders aufsts un fastindsis us sofa gulleja. Fultons aischahwa

durwis un apstattija schurru-ehraju tuwat. Winsch usmekleja puls-ahderi, likka rohlu prett firdi, klausjahs us dwaeschas willschanu — wiss kluffu.

„Winsch pagallam,“ Fultons teiza, „abbas glahses opijuma (giste) to padarrijuschas, tadeht gluschi par welti, la wehl wairaf nahwes-sahlu winnam kalla eeleij. Nu waijaga winna ispuzzeht. Mihktais Lobster, wai Tew keschas pulkstens klahf?“

„Irr!“

„Nu tad dohd schurp!“

„Lobsters iswillka leelu milsu sudraba pulksteni no keschas un to Dschimam dewa, bet Dschims bahsa pulksteni mirronam westes kullé.“

„Diawolo! Ko tas ar mannu pulksteni lai darra?“

„Kurmis Tu, to wehl nesinni? Dohd schurp sawu nasi! La, wai nu redsi, wissas tahs leetas, arri sibla nauda wehl klahf schim wibram biltschu kullé ja-eeleef, lai winna pasaulé truhkuma nezeesch!“

„Kapitano, Zuhz traks! schahs leetas dabhuhs polizeja sawds naggos, la maledetta polizia!“

„Rawino, mihktais draugs, atkal jau sahz Stalesschu wallodu runnaht, tad runna til dusmigi, la paleez farkans la wehsis, tadeht Tewi arr par farkano lamma. Sakkala Tew no teefas, la man tahdas leetas nebuht nepatihf, un Tew nebuhs arri fatra azzunirlli dusmas pehz duntscha kampf! Atminnees, la Tew tiklai klausihf ween waijaga, praessihf Tew nekad naw brihr un dunzis tad no makstes jawell, kad es pawehlu.“

Fultons schohs wahrds ar pakluffu balsi bet tik spehzigi fazzija, la Rawino ne wahrda nedrihsteja atbildeht.

Winsch arri wairaf neprassija, kad Fultons wezzu fapellejuschu keschas-grahmatu usmekleja, tur papihra naudu eelikka wahrdu klahf peerakstidams, tad wissu scho paklinu Oideram swahrku eeschpuffé kullé eebahja. Pehz tam abbi no salka kambara isgahja.

Libka skattischanas.

Ohtra deena Moses Haines, adwofats un awisehm sinnu deweis, gahja pee libku skattitaja, un fazzija, la winsch libd ar gohdigu kaptein lungu, Dschim Fultonu, effoht wehlu pa pillschtu staigajuschu un Kanal-eela nedsihru zilweku usgahjuschi, kas, warr buht, ahtra nahwe — ar schlacku — mirris; abbi effoht mirroni kahda gohda-wihra mahja noliktuschu.

„Labbi! Kas man par to kaisch?“ libku skattitais praessija! winsch ar sawu seewu pee brohfastes fahbrees, tadeht wehl taggad faihdsis bij.

„Dauds Zums nekaisch! Bet tas wihrs mirris un leel Zums dauds labbu deenu fazzihf, lai Zuhz nahloht un winna libki apstattoht.“

„Zafferment! Ka tad Zuhz drihsteeht libki no tahs weetas prohjam nest, fur to atradduschu? Paschi adwofati buhdami likkumu nesinneet: warru tuhlin Zuhz likt zetumâ, warr buht pats tas sleplaws effect?“

Haines, tas adwofats, usitta zeppuri us freifahs aufes, bahsa abbas rohkas feschâ, uspuhta waigus un klabbinaja ar fahjahm pee krehsla.

„Rungs, kas ta Dums par eerafchu, mannâ ammata istabâ til nelaunigi uswestees! Waijadsehs no teefas Suhš apzeetinabt!“

„Dakteriht, Suhš pats sewi par nerru turreet! — Manni gribb zeetumâ litt! — Ko tu dohma — fahds millions zilwetu fahstu breht; kad man, brihwam birgeram, ar warru mahktohs wirsâ. Bet bes tam — to til Dums fazzifchu — tas wihrs wehl nemas nebij nomirris, kad to usgahjahm bet til nedsihws isliffahs, lai warretu no flapjuma fillâ istabâ kluht; pehz tam tad arri winsch gluschi patihkami nomirra.“

Lihku flattitais kâ traks pa lambari ffraidija, zeppures, speeka un affu schkehrschamo leetu melletams.

„Dakter, kas Dums wehl truhst?“ Haines prassija.

„Sm, newarru sawu schkehrschamo rihku atrast. Waktar weens zaur dferschanu traks palizzis, tam isurbu galwâ zaurumu, lai uhdens isteff, kas winnam galwâ un to traku darra. Sullainis buhs gan tohs rihkus kaut kur nogrubdis.“

„Kad tâ irr, tad nahzeet ween, dakteriht. Pee fcha lihka nebuhs neto graisibt, tas tâ noleefis kâ runzis pawaffarâ, un tizzeet man, tas zilwets gluschi baddu nomirris!“

„Tâ, ta? Tad lungê nefa neatrastu kad usschkehrstu?“

„Siinnams ka nefa, ne-uscetu, lai arri winnu us wiffahm puffedm pahrschkehrstu.“

„Nu tad eefim bes riykeem. Rihki smaggi nest, un ta weeta no schejeenes tahlu?“

„Ja, dilti tahlu, wihs wairak tad, kad fahjahm ja-eet, kâ mums nabbadsineem! Maus padohms buhtu, ka papreetsch pee manna firsniga drauga, Kenketa, pagrabbâ kristu un tur duhschu eetaifitu. Ko dohmajeet, dakteriht?“

„Ne-esseet nemas til mukki, kâ isfkatteetes, konsulenta lungs!“ lihku flattitais smaidija, un nu fahpa abbi Kenketa flawenâ, pagrabbâ, kur jau smuktis Sigfrids, ko fahdu reis pee fahrschu galda redsehjahm, brihnum garru runnu turreja. Arri Fultona kapteins kâ kâ newittohst tē eeraddees, un Slungs, Rawino lihds Roaru, kâ arri zitti gohda-wihri tē fanahlfuschi. Lassitajeem schee wihri buhs gan jau pasihstami. No scheem wihreem warreja lihku flattifchanas teefu eezelt, kâ to Amerikas littumi rahda, un us to arri Haines drufzin usmuddinaja.

Tas dakteram patikka un winsch Stante pede diwpadsmitt wihrus iswehleja, lam pehz jafwehr. Kad nu bij duhschu ar ehdeenu un dsehreenu stipri-najufchi, tad wiffi dewahs us kanal eelu tai paschâ nammâ, kur Olberi peedfirdija, bet tillai augstakâ tahschâ.

Par deenu schis nams ittin labbi isflattijahs!

Birmajâ tahschâ dsihwoja Ebreeris, kas par Bereli

fauzahs; Schihdinam tē bij bohde, kur saweem fristiteem brakteem par neeka fihlahm, naudu leeneja; bet fihlahm waijadseja trihs fahrtigâ wehrte stahweht kâ ta nauda, ko winsch leeneja, un bes tam wehl nehma desmit neeka prazentinaas par mehnefi. Ohtrâ tahschâ Fulton kapteina dsihwolki, kur lehna smukka Annette par fainneezi bij, kas malsu mallinas tihri turreja, arri paschu sawu firdi, jo no prezzeschanahs winna neto negribbeja sinnaht, lai gan Maksis Wohrwizz, kas pee Bereta par bohdes-selli, tai us jeemas fwehtkeem smukku dseesmu farastija. Treschâ tahschâ mahjo Usa Slungs, tohti baggats un zeenihts wihrs, kas ar pawiffam ehriugu eeraddumu laiku laweja: winsch garra laika deht bahnusi apmekleja un ar atreisofuscheem johzigi istreezahs. Winsch fewim preetsch laika-lawelka isredseja „falkohs“*) tapehz ka teem effoht prischa walloda. Wirs Slunga zits neweens nedsihwoja, kâ til debbes Tehws un appatsch Bereta mahjas bij pagrabbi, kur winsch fihlas paglabbaja, ko newarreja wis zaur faldu muttiti ispirkt.

„Kad schinni nammâ gohdigi laudis nedsihwo, tad wiffâ Schilago pilssehtâ neweena gohdiga zilweta naw,“ lihku flattitais, Ahma dakters, teiza. Nu wihs bars fahpa augschâ un gahja Fultona mahjokki, kur falkajâ lambari lihkis us sofa gulleja, un ne tahlu no lihka bij galds ar wiffadeem ehdeeneem un dsehreeneem aprauts — preetsch lihku flattitaja un winna leezeneeem, ko nu drihs apfwehrihahs.

(Us preetschu wehl.)

Kauschanahs us nascheem Tschiles walsti (Amerikâ).

Tschiles walsti arri seltu masga. Tapat kâ Kalifornijâ, arri tur selta razzeji (mineros) irr tohti rupji laudis, un zeeni wezzu Tschileeschu breefsmigo eeraddumu: us nascheem kautes. Tahdu notiffumu fahds reisneeks aprastta, kas to pats redsejis, un tanni brihdi pee ta jaunetta wezzakeem, lam fahschanâ bija ja-eet, peemittis. Rahdi peezdesmit selta razzeji, stary teem arri usazinatajs us fahschanahs pee usazinata mahjas atjahja. Sainneeka dehlam bija ja-eet kautes, waj tihl jeb ne, un reisneeks ar sawu zelka-beedri palikka pee fainneeka, gribbedams to fargabt no selta razzejeem, ja schee gribbetu atreebtees, kad winnu beedris us plazzi paliftu.

Bihnischanai waijadseja nu eefahktees leelâ pufsrinki nostahjahs selta melletaji ap jihnitajeem, kad tee abbeem wirsdrehbes bija nokehrbuschi, un abbus ar 4 ohlekti garru flfnu fahschufchi, lai neweens sawam prettineekam newarretu isbehgt. Katra jihnitaja rohkas bija affi trihts spizs nasis.

*) Par „falkohs“ farmantschilt fahz tahdus, kas wehl naw reisofuschi un neproht ar fweescheem dsihwolki; tahbi isflahpa wiffu, kas teem us firds. Bil teem naudas, no kurreenes irr (us kurreen brauz, fahdas darrifchanas u. t. pr.

Kad tee wihri atstahja, kas tohs ar fäfnu bija faweenojuschi, gahsahs zihnitaji ar augsti pazelteem nascheem weens ohtram wirfä. Pirmajs grubdeens nogahsa abbus gar semmi. Kä diwi swehri tee zihnijahs, bes ka tee kahdu flannu par sawahm luhpahm dubtu laiduschi. Melahda wihse newarreja redseht, kas wirfä kas appakshä, jo til ahtri bij kusteschana, un til ahtri nahza dubreens pehz dubreena. Pa brihscham eeraudstija asmini spihdam, kas us durschanu pazelts, bet ar sibbens ahtrumu ohtra zihnitaja nasis dubreenu nowehrfa. Drihs affinu straume smiltis pluhda Pehz kahdam minutehm abbi zihnitaji apstahjajs; abbi rahdijahs buht lohiti nogurruschti, un tatis uslubloja sawu prettineeku ar breefmigahm azzim. Bllwekam reeba zihnitajus usskattiht, jo abbi bij ar affinin un puttelteem no galwas wirfus lihdi papedim nosmehreti. Tittai azzumirlli ween duffa bija; drihs ween atjaunojahs breefmiga flattu spehle. Selta razzeji (laikam teem par manna fainneeka dehla mahiti, kas fleegdama un waimenadama pelz sawa dehla fauja, eeschelohjajs, jeb wai arri teem reeba affinainu lauschanu ilgati uslubloht,) steidsahs nu zihnitajus schkirt, bet — pa wehlu; atkal mehse redsejam augsti pazelta nascha asmini spihdam, bet ohtrs nasis nenowehrfa wairs dubreenu, kas eegahja dskiti nelaimiga prettineeka fruhitis. Leela affins struhkle tezzeja lihds ar dshwibu nelaimigajam no fruhitim abra.

Saimneeka dehls bij uswarrejis, un gribbeja no semmes uszeltees, bet tas to til ar sawa tehwa palihgu eespehja. Kamehr selta-mekletaji ar sawu beedri darbojajs, bij fainneeks sawu dehlu jau mahjas pahrweddis, un durwis no eeschas zeeti aispillejis.

Drihs bij selta-mekletaji arri klahit, un gribbeja lehdedami nammä eelaustees un sawu beedri atreeht, bet tee nespehja stipras ohsola durwis fadausihit. Meisneeks uslahpa us behninau, un isfchahwa sawu flinti par usmahzeju galwahin. Schee redsedami, ka tee neko dauds stipri apzeetinatai ehkai nespehs darriht, un laikam arri no ugguns eerohtscheem bhdamees, usfehja sawa beedra lihki us sirga, un paschi saweem sirgeem muggurä kluppuschi, dewahs probjam, breefmigus draudus prett namma eedshwotajeem isgahsdami.

Saimneeka stiprajs un dubshigajs dehls, kad tam affinis nomasgaja, nebija nemas wairs pasihstams, til lohiti fanihjis tas no waiga isflattijahs. Dskitu dubreenu tas bija kreisä rohla dabbujis, un ohtru, weeglaku lameesi. Ar „sanko“ lohka lappahm, kas affinis noturr, tam waktis aplahja. Wehl tanni paschä nakti aisbehdja flinneeks ar sawu tehwa us zittu weetu, gribbedams no atreebigeem selta-mekletajeem isglahbtees.

J. Sch g.

Sobbugalla neddelas peedshwojumi.

Swehtdeen 29. August 1871. Massawas ahr-Nihgä wehl arween dauds Schihdeem no dusmahm peesptauditas bahrdas par to, ka pee jaunahs sinagogas eeswehtschanas naw eeschä laisti. „Die Goidsims laht man herein, mer laht man nich!“ tä tur dsirdehs wehl labbu laiku runnajohit.

Pirudeen 30. August. Dstrod, ka Schihdu puikahm aisleedschit, ir ar tufscheem maifeem staigahit, weenam 18 gabbalu tahdi nonemti. Bittreis kumfari til uspasseja, ka ar pilneem nestaiگا.

Ohtrdeen 31. August. Malkas-ohres brauzeji ussahit garrahs Parihses hufhes walkahit.

Treschdeen 1. September. Seewischtu (jeb wezzu mahitichu) waffara eesahlahs.

Bettortdeen 2. September. Nihgas pilssehta eestahjajs leelpilssehtu rinda; us kapsehtu eijohit gatwe reds appaksh klaijas debbes bahrdi dsennohi.

Peektdeen 3. September. Seewischtas jau schodeen sah balles wajadshbas preesch swehtdeenas eepirtees, swaidahs ar rohshu pomadi, gluddina frunkas waiga, eedehsina sprohdshnas un usprohwe Parises glaseh-zindus.

Sestdeen 4. September. Dubres teel fataisitas, ar kurrahm rihtä deggunem ahderes laist. Skribanowitsch kungs isihre dauds balles-frakkas.

—r.

Smeeklu stohstini.

Weenreis sahla Nihgä pulksteni swannihit paschä naktis laikä, par shmi ka ugguns grehts kaut kur iszhelees. Pee kahda namma, kur mahjas prett ugguni apdrohschina, sahla weens neschehligi klauweht. Namma puifis fahihjees, prassa: „Kas tas irr?“ „Wai të dshwo tas kungs, pee ka mahjas prett ugguns-grehtu apdrohschina?“ tä seewischkis prassa un gahja pee pascha kunga, fazzidama: „All zeenigs kungs, pee mums jau degg, tadeht gribbeju til sawu nammu likt apdrohschinahit.“

Pee weena ugguns-grehtu Nihgä sfrehja weens birgers pa preeschu un fauja sawu pasihstamo, lai nahloht ugguni dshst, bet schis atbildeja: „Abu, Miller, ko Tu dohma; negribbu ar ta deggofcha namma fainneeku eenaidä likt.“

Kä Nihneeshi falihdsina. Tahdu, kas weenmehr barrahs, bet ne ka nedarra, tahdu sauz par „papihra tihgeri.“ Kad kahds leelahs, tad to fahlihdshina ar schurku, kas patte sewi swerr, zil wehrt.“ Kas mantu isfchlehrschi, to sauz par „raketi.“

Atbiledams redaktehs A. Leitan.

No Jenjures atwehlehtis.

Nihgä, 3. Septembe. 1871.